

Łukasz Mroczyński-Szmaj

Uniwersytet Rzeszowski

ORCID: 0000-0002-4256-5136

**WHISTLEBLOWING W ŚWIETLE NOWYCH ZASAD
DYREKTYWY O SYGNALISTACH A DOŚWIADCZENIA ŁADU
KORPORACYJNEGO WYBRANYCH POLSKICH SPÓŁEK
ENERGETYCZNYCH****Wprowadzenie**

Obecnie w piśmiennictwie¹ i w literaturze przedmiotu² poświęca się sporo uwagi kwestiom dotyczącym zasad etycznego zgłaszania nieprawidłowości – innymi słowy, choć z dość pejoratywnym wydźwiękiem – „etycznego donosicielstwa”³. W myśl nowo ukutej terminologii rzeczony „donosiciel” staje się demaskatorem,

¹ B. Baran, *HR Compliance a ryzyka braku zgodności regulacyjnej oraz zarządzania zasobami ludzkimi*, <https://www.prawo.pl/kadry/hr-compliance-a-ryzyka-braku-zgodnosci-regulacyjnej-oraz-501786.html> (21.07.2021); R. Gniezdzia, *Ochrona sygnalistów: Nowe obowiązki dla przedsiębiorców*, <https://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/1456305,ochrona-sygnalistow-obowiazki-przedsiębiorców.html> (21.07.2021); P. Ledwoń, *Dyrektywa unijna: sygnalista pod ochroną także w urzędzie*, <https://www.rp.pl/Urzednicy/307079979-Dyrektywa-unijna-sygnalista-pod-ochrona-takze-w-urzedzie.html> (21.07.2021); A. Rutkowska, A. Kantor-Kilian, *Akceptacja sygnalistów w miejscu pracy i wdrożenie ich ochrony przez dyrektywę UE*, <https://www.rp.pl/Sady-i-prokuratura/306109988-Akceptacja-sygnalistow-w-miejscu-pracy-iwdrozenie-ich-ochrony-przez-dyrektywe-UE.html> (21.07.2021); B. Tomanek, *Sygnaliści ograniczą straty – dlaczego warto mieć procedury whistleblowingu*, <https://www.rp.pl/Kadry/303319965-Sygnalisci-ogranicza-straty---dlaczego-warto-miec-procedury-whistle-blowingu.html> (21.07.2021); T. Wróblewski, *Sygnaliści w spółkach giełdowych – po cichu i bocznymi drzwiami*, <https://cowprawiepiszczy.com/2019/12/sygnalisci-w-spolkach-gieldowych-po-cichu-i-bocznymi-drzwiami/> (21.07.2021); M. Zarzycki, *Kim jest sygnalista w projekcie ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych*, <https://www.rp.pl/Firma/304039994-Kim-jest-sygnalista-w-projekcie-ustawy-o-odpowiedzialnosci-podmiotow-zbiorowych.html> (21.07.2021).

² R. Hryniewicz, K. Krak, *Sygnaliści w organizacji. Jak skutecznie wdrożyć system sygnalizowania nieprawidłowości?*, Warszawa 2019; *Systemy zarządzania zgodnością. Compliance w praktyce*, red. B. Jagura, B. Makowicz, Warszawa 2019; J. Olszewski, *Ważniejsze obowiązki informacyjne w publicznych spółkach akcyjnych – na przykładzie spółek Skarbu Państwa* [w:] *Spółki Skarbu Państwa na rynku kapitałowym*, red. A. Kidyba, M. Michalski Warszawa 2017, s. 172 i n.

³ Ł. Kbroń, *Czy Polskę czeka era „etycznych donosów”? Społeczno-prawne aspekty działania whistleblowera*, „Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ Nauki Społeczne” 2015, nr 10(1), s. 83 i n.

sygnalistą. Dotychczas z zasady autonomicznie funkcjonujące systemy zgłaszania/raportowania nieprawidłowości i związana z nimi ochrona zgłaszającego stały się w ostatniej dekadzie przedmiotem zwiększonego zainteresowania prawodawcy unijnego i ostatecznie znalazły swój wyraz w nowej dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii⁴. Tym samym stworzony został w zasadzie nowy, uniwersalny system zgłaszania naruszeń prawa Unii Europejskiej uwzględniający wysoki standard ochrony osoby zgłaszającej – sygnalisty. Mając na uwadze przede wszystkim kluczowy dla unijnej energetyki oraz statuowania zasad bezpieczeństwa energetycznego art. 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵ po reformie lizbońskiej oraz szereg przepisów szczególnych, zasadne jest podjęcie wyrażonego w tytule artykułu tematu, bowiem funkcjonowanie wewnętrznych systemów whistleblowingowych w spółkach energetycznych może się wiązać także ze zgłaszaniem naruszeń prawa Unii.

Geneza pojęcia whistleblowing'u oraz sygnalisty

Pojęcie *whistleblowing* ma swój anglosaski, średniowieczny rodowód, było ono bowiem wówczas utożsamiane z alarmowaniem (poprzez gwizdanie na gwizdka) ucieczki sprawcy z miejsca zdarzenia⁶. Powszechnie w literaturze przedmiotu uznaje się, że amerykańska ustawa federalna z 1863 r. w wersji pierwotnej *The False Claims Act (FCA)*⁷, określana także mianem ustawy Lincoln⁸, jest pierwszą nowożytną regulacją kompleksowo określającą środki zwalczające nadużycia wobec rządu federalnego dokonywane zarówno przez osoby fizyczne, jak i prawne, w szczególności będące kontraktorami rządowymi⁹. Zgodnie z przyjętym tam mechanizmem zgłaszający (relator) niezwiązany z rządem oraz administracją rządową zgłasza skargę o nieprawidłowościach (w ramach postępowania *writ qui tam*), a w zamian na podstawie *The False Claims Act* może otrzymać część wszelkich odzyskanych szkód (15–30% w zależności od różnych czynników)¹⁰. Analogiczne rozwiązania znalazły swoje odbicie także w *The Whistleblower Protection Act* wydanym w 1989 r.¹¹, *The Sar-*

⁴ Dz. Urz. UE z 26 listopada 2019 r., L 305/17 (dalej: dyrektywa o sygnalistach).

⁵ Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/2.

⁶ Ł. Kobroń, *Czy Polskę czeka...*, s. 83.

⁷ 31 U.S.C. §§ 3729–3733.

⁸ Ł. Kobroń, *Czy Polskę czeka...*, s. 83.

⁹ *Ibidem*, s. 84.

¹⁰ https://www.justice.gov/sites/default/files/civil/legacy/2011/04/22/C-FRAUDS_FCA_Primer.pdf (21.07.2021).

¹¹ Pub.L. 101–12, 103 Stat. 16 ze zm. Przedmiotowa ustawa federalna zapewniła z kolei ochronę pracownikom federalnym ujawniającym niewłaściwe i nielegalne działania rządu lub agencji rządowych. Bardziej szczegółowo na ten temat zob. L.P. Whitaker, *The Whistleblower Protection*

banes Oaxly Act¹² z 2002 r., na którego powstanie miała bezpośrednio wpływ sprawa firmy energetycznej ENRON¹³, czy też przyjęta w ramach ustawodawczej reakcji na kryzys finansowy lat 2007/2009 Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act (powszechnie nazywana The Dodd-Frank Act)¹⁴. Niewątpliwie zatem to właśnie w Stanach Zjednoczonych wykrystalizowało się współczesne rozumienie whistleblowingu jako mechanizmu – jak podaje W. Rogowski – ujawniającego przez pracownika (współpracownika, kontraktora) nielegalne, niemoralne lub bezprawne praktyki dokonywane w miejscu pracy – poprzez poinformowanie osób, które są zdolne do podjęcia skutecznych działań dla ich powstrzymania¹⁵. Wspomniany autor wskazuje także, że takie działanie jest wręcz „właściwym naturze ludzkiej, samorodnym i samodzielnie występującym zjawiskiem społecznym”¹⁶.

Skutecznymi rozwiązaniami dotyczącymi zasad zgłaszania naruszeń, które – co warto zauważyć – nie stanowiły jedynie dostosowania się do prawodawstwa Stanów Zjednoczonych, lecz stały się elementem anglosaskiej etyki i kultury organizacyjnej przedsiębiorstw jako wyraz tzw. *good governance*, zainteresowała się także Unia Europejska. Wyraz tej inspiracji znaleźć można przede wszystkim w takich aktach, jak: tzw. pakiet CRD IV/CRR, w skład którego weszły: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Capital Requirements Regulation – CRR)¹⁷ oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Capital Requirements Directive IV – CRD IV)¹⁸ z niezwykle istotnym art. 71 poświęconym procedurze zgłaszania naruszeń, czy też pakiet MAR/MAD II, tj. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające

---

Act: An Overview. CRS Report for Congress, no. 3/2007, <https://fas.org/sgp/crs/natsec/RL33918.pdf> (21.07.2021).

¹² Pub. L. 107–204, 116 Stat. 745 (właściwie: Public Company Accounting Reform and Investor Protection Act, także: SOX lub SarOx), <https://www.govinfo.gov/content/pkg/COMPS-1883/pdf/COMPS-1883.pdf> (15.08.2020).

¹³ Ł. Kbroń, *Czy Polskę czeka...*, s. 84. Także: M. Kleinhempel, *Whistleblowing Not an Easy Thing to Do*, „Effective Executive” 2011, no. 7, s. 46.

¹⁴ Pub.L. 111–203, 124 Stat. 1376–2223. Uchwalona 21 lipca 2010 r.

¹⁵ W. Rogowski, *Whistleblowing, czyli czego się nie robi dla pozyskania zaufania inwestorów*, „Przegląd Corporate Governance” 2007, nr 2, s. 1.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Dz. Urz. UE z 27 czerwca 2013 r., L 176/1.

¹⁸ Dz. Urz. UE z 27 czerwca 2013 r., L 176/377.

dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE¹⁹ – tzw. rozporządzenie MAR (od ang. *market abuse regulation*) – czy też rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/1129 z 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylecia dyrektywy 2003/71/WE. W ślad za tym ostatnim aktem prawnym uchwalona została nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, która weszła w życie już 30 listopada 2019 r., wprowadzająca dość skrótowy w swojej treści art. 97d dodany przez art. 1 pkt 81 ustawy nowelizującej z dnia 16 października 2019 r.²⁰

Polska praktyka na określenie osoby „zgłaszającej nieprawidłowości” używa, jak to już zostało wcześniej wskazane – słowa *sygnalista*. Ujmując je etymologicznie, warto zauważyć, że ma ono łacińską konotację od słowa *signalis* – sygnalowy, a *Słownik wyrazów obcych* wskazuje, że sygnalistą jest „osoba nadająca i odbierająca sygnały za pomocą określonych urządzeń”²¹. Nieco mniej popularne, choć w ocenie piszącego bardziej językowo adekwatne określenie to *demaskator*, a więc rzeczownik odczasownikowy mający swoje pochodzenie w języku francuskim, gdzie demaskować (*démasquer*) oznacza „ujawniać, odkrywać ukryte zamiary kogoś, zdradzać czyjeś utajnione słabe, niekorzystne lub ujemne cechy”²².

Nowa dyrektywa o sygnalistach – ważniejsze zmiany

Przedstawienie całości wdrażanych zmian z natury rzeczy przekracza ramy niniejszego opracowania²³. Przynajmniej jednak należy zaakcentować dwa kluczowe elementy. Pierwszym elementem, na który należy zwrócić uwagę, jest cel samej regulacji, a więc zgodnie z motywem 1 dyrektywy o sygnalistach chodzi o nową kategorię „zgłoszeń naruszenia prawa Unii, które są szkodliwe dla interesu publicznego”. Innymi słowy, pojawia się nowy ogólnoeuropejski system ochrony *de facto* „interesu publicznego Unii Europejskiej”. Dość powiedzieć, że takie sformułowanie ma spory potencjał *pro futuro*, pomimo że postanowienia

¹⁹ Dz. Urz. UE z 12 czerwca 2014 r., L 173/1.

²⁰ Więcej na temat źródeł prawa można przeczytać w publikacji autora: *Ochrona sygnalisty na rynku kapitałowym. Perspektywa wybranych spółek giełdowych* [w:] *Regulacje dotyczące osób zgłaszających nieprawidłowości*, red. B. Baran, M. Ożóg, Warszawa 2021.

²¹ *Europa. Słownik wyrazów obcych*, red. I. Kamińska-Szmaj, Wrocław 2001, s. 770.

²² *Ibidem*, s. 141.

²³ Autor szczegółowo omawia je w publikacji: *Nowe europejskie prawo sygnalizowania nieprawidłowości. Rozwiązana modelowe a polski projekt ustawy o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa* [w:] *Prawo w działaniu* (w procesie redakcyjnym).

dyrektywy dziś dość precyzyjne określają zakres „interesu publicznego Unii Europejskiej”. Co równie istotne, system ten zasadniczo nie jest ograniczony do konkretnych obszarów gospodarki (jak to miało miejsce uprzednio w odniesieniu do poszczególnych elementów sektora finansowego), lecz ma charakter uniwersalny, obejmujący również zakresem swojego zastosowania organy administracji rządowej i samorządowej. Nowa dyrektywa kreuje obowiązki, które w zamyśle prawodawcy Unii Europejskiej mają objąć wszystkich pracodawców, którzy zatrudniają co najmniej 50 pracowników, bez względu na to, czy jest to sfera publiczna, czy prywatna. Dyrektywa o sygnalistach wprawdzie przewiduje, że dla podmiotów zatrudniających 50–249 pracowników obbligo wdrożenia nowego systemu może zostać przesunięte do 17 grudnia 2023 r., jednak w przypadku większych podmiotów (zatrudniających 250 i więcej pracowników) datą obowiązywania przepisów będzie określony w dyrektywie termin transpozycji, tj. 17 grudnia 2021 r.²⁴

Drugim kluczowym elementem wdrażanych zmian jest określony w dyrektywie o sygnalistach ogólnoeuropejski sposób zorganizowania systemu zgłaszania nieprawidłowości, który opiera się na trzech filarach statuujących obowiązki pracodawców²⁵:

- wykreowanie kanałów wewnętrznych zgłoszeń,
- stworzenie gwarancji ochronnych dla sygnalisty (osoby dokonującej zgłoszenia)²⁶,
- utworzenie i prowadzenie rejestru przyjętych zgłoszeń przez właściwe podmioty.

Ta systematyczna unifikacja wynika z pozytywnych doświadczeń samego prawodawcy unijnego, jak również inspiracji prawodawstwem Stanów Zjednoczonych.

Dyrektywa o sygnalistach wyróżnia zasadniczo dwie postacie aktywności sygnalisty, tj. za pomocą:

---

²⁴ Por. <https://availo.pl/blog/2021/07/20/unijne-regulacje-dotyczace-sygnalistow/> (21.07.2021).

²⁵ Podobnie: <https://availo.pl/blog/2021/07/20/unijne-regulacje-dotyczace-sygnalistow/> (21.07.2021).

²⁶ Zakaz stosowania środków odwetowych (art. 19), katalog środków wparcia (art. 20) oraz środki ochronne przed działaniami odwetowymi (art. 21). Zakaz z art. 19 dyrektywy o sygnalistach obejmuje działania odwetowe podejmowane w formach: „a) zawieszenia, przymusowego urlopu bezpłatnego, zwolnienia lub równoważnych środków; b) degradacji lub wstrzymania awansu; c) przekazania obowiązków, zmiany miejsca pracy, obniżenia wynagrodzenia, zmiany godzin pracy; d) wstrzymania szkoleń; e) negatywnej oceny wyników lub negatywnej opinii o pracy; f) nałożenia lub zastosowania jakiegokolwiek środka dyscyplinarnego, nagany lub innej kary, w tym finansowej; g) przymusu, zastraszania, mobbingu lub wykluczenia; h) dyskryminacji, niekorzystnego lub niesprawiedliwego traktowania; i) nieprzekształcenia umowy o pracę na czas określony w umowę o pracę na czas nieokreślony, w sytuacji gdy pracownik mógł mieć uzasadnione oczekiwania, że zostanie mu zaoferowane stałe zatrudnienie; j) nieprzedłużenia lub wcześniejszego rozwiązania umowy o pracę na czas określony; k) szkody, w tym nadszarpnięcia reputacji danej osoby, zwłaszcza w mediach społecznościowych, lub strat finansowych, w tym strat gospodarczych i utraty dochodu; l) umieszczenia na czarnej liście na podstawie nieformalnego lub formalnego porozumienia sektorowego lub branżowego, co może skutkować tym, że dana osoba nie znajdzie w przyszłości zatrudnienia w danym sektorze lub danej branży; m) wcześniejszego rozwiązania lub wypowiedzenia umowy dotyczącej towarów lub umowy o świadczenie usług; n) odebrania licencji lub zezwolenia; o) skierowania na badania psychiatryczne lub lekarskie”.

- zgłoszenia – ustnego lub pisemnego przekazania informacji na temat naruszeń (art. 5 ust. 3 dyrektywy o sygnalistach), które może przybrać formę wewnętrzną (w ramach danej organizacji/podmiotu prywatnego lub publicznego) oraz zewnętrzną (dokonanie zgłoszenia właściwym organom),
- ujawnienia publicznego – podania do wiadomości publicznej informacji na temat naruszeń (art. 5 ust. 6 dyrektywy o sygnalistach).

Zawężając obszar badań do kwestii związanych z ładem korporacyjnym spółek, rozważania należy w zasadzie ograniczyć jedynie do postaci zgłoszenia wewnętrznego. Następuje ono na mocy art. 9 dyrektywy o sygnalistach za pośrednictwem kanałów do przyjmowania zgłoszeń zaprojektowanych, ustanowionych i obsługiwanych w bezpieczny sposób zarówno zapewniający ochronę poufności tożsamości osoby dokonującej zgłoszenia i osoby trzeciej wymienionej w zgłoszeniu, jak i uniemożliwiający uzyskanie do nich dostępu nieupoważnionym członkom personelu. Kanały, które są ustanowione w danym podmiocie, muszą umożliwiać dokonywanie zgłoszeń na piśmie lub ustnie. Zgłoszenie ustne może być dokonane telefonicznie lub za pośrednictwem innych systemów komunikacji głosowej oraz na wniosek osoby dokonującej zgłoszenia za pomocą bezpośredniego spotkania zorganizowanego w rozsądnym terminie. Co istotne, prawodawca unijny wyznacza konkrety termin, w którym sygnalista ma uzyskać potwierdzenie przyjęcie zgłoszenia – 7 dni od jego otrzymania. Zgłoszenie naruszenia powinno zostać przekazane wyznaczonemu podmiotowi, którym może być: osoba/pracownik, wydział podmiotu czy też zewnętrzna osoba trzecia, który będzie właściwy do podejmowania odpowiednich działań następczych w związku ze zgłoszeniami. Takie wskazanie powinno mieć charakter stały.

W myśl nowych zasad dyrektywa o sygnalistach nakłada na podmiot otrzymujący zgłoszenie obowiązek podjęcia właściwych działań następczych z zachowaniem należytej staranności. Dyrektywa dozwala, aby ta sama osoba lub ten sam wydział czy osoba trzecia, które przyjmują zgłoszenia, komunikowały się z osobą dokonującą zgłoszenia i w stosownych przypadkach zwracały się do niej w celu uzyskania dalszych informacji oraz by przekazywać jej informacje zwrotne. Dodatkowo jeżeli prawo krajowe przewiduje taką możliwość, formułę przekazywania informacji i komunikacji można stosować również w odniesieniu do zgłoszeń anonimowych. Dyrektywa wyraźnie akcentuje, aby postępowanie zgłoszeniowe odbyło się w rozsądnym terminie, ogólnie narzucając rozwiązanie, wedle którego przekazanie informacji zwrotnych zgodnie z jej treścią ma nie przekroczyć 3 miesięcy od potwierdzenia otrzymania zgłoszenia lub w przypadku niewysłania potwierdzenia do osoby dokonującej zgłoszenia – 3 miesięcy od upływu 7 dni od dokonania zgłoszenia.

Na koniec postępowania zgłoszeniowego według normy z art. 9 ust. 1 pkt g dyrektywy ma zostać wykonany obowiązek informacyjny (w sposób zrozumiały i łatwo dostępny) w zakresie procedur dokonywania ewentualnych zgłoszeń

zewnątrznych do właściwych organów zgodnie z art. 10 dyrektywy o sygnalistach oraz w stosownych przypadkach bezpośrednio do instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii.

Biorąc pod uwagę fakt, że w zasadzie wszystkie czołowe spółki sektora energetycznego notowane są na giełdzie, jak również co do zasady przeważającym ich udziałowcem pozostaje Skarb Państwa, występować będzie zbieg podstaw regulacyjnych dotyczących ustanowienia mechanizmów zgłaszania naruszeń. Taki bowiem mechanizm przewiduje już co do spółek giełdowych wspomniane już wcześniej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/1129 z 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylenia dyrektywy 2003/71/WE²⁷ i uchwalona na podstawie rozporządzenia nowelizacja²⁸. Niemniej zwrócić należy uwagę na różne cele dyrektyw, a co za tym idzie – wypracowanie odpowiedniego modelu hybrydowego czyniącego zadość obu regulacjom. Warto zaznaczyć, że w przypadku dyrektywy o sygnalistach polskie spółki energetyczne w kontekście „interesu publicznego Unii Europejskiej” zobligowane będą do dostosowania swoich procedur m.in. dotyczących zamówień publicznych (art. 2 ust. 1 lit. a pkt (i) dyrektywy wz. z Załącznikiem Część I A.) do nowych zasad, gdyż zakresem zastosowania w obszarze zamówień objęta została m.in. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE²⁹. Zasadne wydaje się zatem dokonanie odpowiedniego przeglądu mechanizmów obecnie funkcjonujących w reprezentatywnych, czołowych spółkach energetycznych i ich grupach kapitałowych.

Systemy zgłaszania naruszeń w wybranych spółkach energetycznych

Polskie Górnictwo Nafty i Gazownictwo S.A.³⁰

W 2021 r. w rankingu stockwatch.pl PGNiG S.A. znalazło się na pozycji 7. jako pierwszy polski koncern energetyczny³¹ z kapitalizacją na poziomie

²⁷ Dz. Urz. UE z 30 czerwca 2017 r., L 168/12.

²⁸ Ustawa z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019, poz. 2217).

²⁹ Dz. Urz. UE z 28 marca 2014 r., L 94/243.

³⁰ Analizy dotyczącej procedur sygnalizacyjnych PGNiG S.A. dokonywałem wcześniej na gruncie uprzedniego okresu sprawozdawczego w publikacji *Ochrona sygnalisty...*, s. 162–164.

³¹ Wyżej, bo na 4. miejscu, sklasyfikowany został czeski CEZ a.s., koncern energetyczny działający w wielu krajach Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej oraz w Turcji, notowany na giełdzie

36,46 mld zł³². Spółka jest podmiotem dominującym grupy kapitałowej będącej liderem rynku gazu ziemnego w Polsce, zajmującej się w szczególności poszukiwaniami i wydobywaniem gazu ziemnego oraz ropy naftowej, a także za pośrednictwem spółek grupy importem, magazynowaniem, sprzedażą, dystrybucją paliw gazowych i płynnych, jak również produkcją oraz dystrybucją ciepła i energii elektrycznej³³. *Sprawozdanie Grupy Kapitałowej PGNiG na temat informacji niefinansowych za rok 2020 r.* nie posiada wyodrębnionej sekcji poświęconej procedurze zgłaszania naruszeń, jednak w ramach „ryzyk etycznych” w punkcie 8.4 dokonano ich kategoryzacji³⁴:

- ryzyko wystąpienia zjawiska korupcji i łapownictwa,
- ryzyko utraty reputacji i wizerunku spółki jako rzetelnej organizacji,
- ryzyko niekorzystnego rozporządzania mieniem spółki przez skorumpowanego pracownika,
- ryzyko przyjęcia/wręczenia prezentu, upominku bez zgłoszenia go do rejestru korzyści,
- ryzyko niedostatecznej świadomości pracowników w zakresie potrzeby monitorowania i raportowania o zaistnieniu zdarzeń korupcyjnych,
- ryzyko wycieku lub utraty danych,
- ryzyko nierespektowania praw pracowniczych.

W celu eliminowania wymienionych rodzajów ryzyka w przeważającej większości zastosowanie ma pochodzący z 2019 r. Kodeks Standardów Etycznych GK PGNiG³⁵, w którym m.in. znajduje się opis standardowej procedury zgłaszania „zachowań, które naruszają zasady etyki przez pracowników lub osoby niezatrudnione w GK PGNiG”. W pierwszej kolejności będzie to przełożony pracownika zgłaszającego. Ponadto organizacyjnie ustalona została możliwość zgłoszenia się do „osoby odpowiedzialnej za etykę i compliance w spółce” lub też „jeżeli kontakt z tymi osobami jest niemożliwy lub z innych względów utrudniony (zwłaszcza w przypadku, gdy może podejrzewać, że zgłoszenie przełożonemu mogłoby stać się przyczyną trudności lub braku podjęcia działań zapobiegawczych bądź naprawczych), do Pełnomocnika ds. etyki w GK PGNiG”³⁶. Do Pełnomocnika ds. etyki zwrócić się można zarówno za pomocą specjalnego formularza przesłanego mailem, poprzez korespondencję tradycyjną czy też w drodze kontaktu osobistego.

---

w Pradze i Warszawie, z kapitalizacją na poziomie 57,40 mld zł. <https://www.stockwatch.pl/ranking-kapitalizacji/> (21.07.2021).

³² <https://www.stockwatch.pl/ranking-kapitalizacji/> (21.07.2021).

³³ *Sprawozdanie Grupy Kapitałowej PGNiG na temat informacji niefinansowych za rok 2020*, http://pgnig.pl/documents/10184/2802705/PL_6_Sprawozdanie_GK_PGNIG_na_temat_informacji_niefinansowych_2019.pdf/73bbbad8-d3d2-4df5-97d8-e58f3c0c23a5 (21.07.2021), s. 5.

³⁴ *Ibidem*, s. 100–101.

³⁵ Kodeks Standardów Etycznych GK PGNiG, http://pgnig.pl/documents/10184/46753/PGNiG_KodeksEtyki_2019_OK+z+pdp.pdf/5806f24e-b0d9-4f1f-85e6-b25c770d6846 (21.07.2021).

³⁶ *Ibidem*, s. 30.

Taki sposób załatwiania kwestii naruszeń w spółce PGNiG S.A. i Grupie Kapitałowej obowiązuje już przeszło 10 lat, gdyż odniesienia do jego stosowania możemy znaleźć w dokumencie *Odpowiedzialna energia. Wprowadzenie do Raportu Społecznego GK PGNiG 2010*³⁷. Pełnomocnikiem ds. etyki GK PGNiG pozostaje nadal J. Anysz. Współpracuje on przede wszystkim z ogólnym Działem Compliance PGNiG S.A., aby promować postawy etyczne wśród pracowników, jak również na bieżąco monitorować przestrzeganie Kodeksu etyki zarówno poprzez przyjmowanie, jak i ocenę zgłoszeń (sygnałów) pracowników o naruszeniu zasad etyki³⁸. Założono także systemową współpracę Pełnomocnika z Komitetem ds. etyki w GK PGNiG i Koordynatorami ds. etyki i compliance w innych spółkach z GK PGNiG³⁹.

Co istotne, dość niedawno ustanowiony został zewnętrzny kanał sygnalizacyjny w postaci elektronicznego „Formularza zgłoszenia podejrzenia nieprawidłowości/nadużyć/korupcji”, dzięki któremu nie tylko pracownicy, ale również inni „interesariusze PGNiG S.A. mają możliwość w sposób poufny i zapewniający całkowitą anonimowość zgłosić swoje podejrzenia lub wiedzę na temat wszelkich nieprawidłowości w Spółce”⁴⁰. Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, że nie jest to kanał służący składaniu reklamacji, co wydaje się być zrozumiałe, szkoda jednak, że zakresu wykorzystania formularza nie rozszerzono na całą GK PGNiG, a jedynie ograniczono go PGNiG S.A. To ostatnie rozwiązanie wychodzi już naprzeciw postanowieniom dyrektywy 2019/1937.

PKN Orlen S.A.

Kolejnym polskim potentatem energetycznym, sklasyfikowanym w 2021 r. na 10. miejscu w rankingu stockwatch.pl, jest PKN Orlen S.A. z kapitalizacją na poziomie 30,13 mld zł⁴¹. Jest to podmiot dominujący w Grupy Kapitałowej Orlen, która zajmuje się przede wszystkim przerobem ropy naftowej na benzyny bezołowiowe, olej napędowy, olej opałowy, paliwo lotnicze, a także tworzywa sztuczne i wyroby petrochemiczne⁴². W swoim portfolio Grupa Kapitałowa ma siedem rafinerii w Polsce, Czechach i na Litwie, a łączne moce przerobowe Orlenu wynoszą około 28 mln ton ropy rocznie⁴³. Obecnie PKN Orlen S.A. posiada sieć blisko 2 800 stacji paliw zlokalizowanych w Polsce, Niemczech, Czechach

---

³⁷ http://pgnig.pl/documents/10184/247756/PGNiG_raport_spoleczny_lowres_poprawka.pdf/6b99bb39-9f14-4d42-bb47-da8943ed453e (21.07.2021).

³⁸ <http://pgnig.pl/dzialania-spoleczne/odpowiedzialny-biznes/compliance-i-etyka-w-gk-pgnig> (21.07.2021r).

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ *Ibidem*.

⁴¹ <https://www.stockwatch.pl/ranking-kapitalizacji/> (21.07.2021).

⁴² <https://www.stockwatch.pl/gpw/pknorlen,notowania,wskazniki.aspx> (21.07.2021).

⁴³ *Ibidem*.

i na Litwie. Co istotne, chcąc przerodzić się w koncern multienergetyczny, GK Orlen posiada koncesje na lądowe i morskie poszukiwania nie tylko ropy naftowej, ale również gazu ziemnego na terenie całego kraju, a poprzez przejęcie GK Energa aktywnie wchodzi na rynek elektroenergetyczny⁴⁴.

W *Sprawozdaniu na temat informacji niefinansowych Grupy Orlen oraz PKN Orlen za rok 2020*⁴⁵ wymieniany jest inny strategiczny dokument zatytułowany *Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN S.A.* Jego autorzy określają go mianem „przewodnika dotyczącego relacji zarówno wewnątrz firmy, ale również w otoczeniu zewnętrznym. Jest to dokument przygotowany w celu zapewnienia godnych i przyjaznych warunków pracy, zawierający zasady wzajemnego funkcjonowania w PKN ORLEN i spółkach Grupy ORLEN”. Zawiera on także opis zasad dotyczących zgłaszania naruszeń. Co warte uwagi, zgłaszanie naruszeń w całej strukturze organizacyjnej pozostaje stosunkowo dobrze zorganizowane. Po pierwsze, założona została multkanałowość sposobów, jakie sygnalista ma do dyspozycji, aby dokonać zgłoszenia naruszeń. W schematycznym ujęciu⁴⁶ w ramach opcji nr 1 pracownik za pomocą rozmowy osobistej lub telefonicznej, a także na drodze mailowej może powiadomić swojego przełożonego, który zajmując się sprawą, dokonuje jej oceny i w zależności od kompetencji podejmuje decyzję na swoim poziomie lub przekazuje informacje dotyczące naruszenia wymagającego konsultacji lub szerszego zakresu rozpatrzenia naruszenia do Prezesa Zarządu lub innej wskazanej przez niego osoby. Do tych osób również powinien się zwrócić pracownik, który zgłasza naruszenie „wartości i zasad postępowania Grupy ORLEN”. W przypadku, gdy nie chce on lub nie może zgłosić ich przełożonemu, w ramach tzw. opcji nr 2 może to uczynić za pomocą bezpośredniej rozmowy, poczty tradycyjnej, telefonu lub e-maila. W przypadku opcji nr 1 i 2 zakładana jest przekazywana od przełożonych na bieżąco informacja zwrotna o podjętych działaniach. Gdyby jednak sprawy naruszeń dotyczyły np. istotnych osób w strukturze organizacyjnej Spółki, pracownik może skorzystać z opcji nr 3, tj. zwrócenia się do Rzecznika ds. Etyki PKN Orlen S.A. – zarówno w drodze osobistej rozmowy, zgłoszenia telefonicznego, pocztą tradycyjną, jak i e-mailem. Rzecznik będzie informował pracownika o przyjęciu zgłoszenia do rozpatrzenia, a także udzielił informacji zwrotnej o rozpatrzeniu zgłoszenia naruszenia w ciągu 15 dni roboczych, przy czym w uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać przedłużony. Opcją nr 4 jest możliwość skorzystania przez pracownika z Anonimowego Systemu Zgłaszania Nieprawidłowości (ASZN), który jest prowadzony przez Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa PKN Orlen S.A. i można

---

⁴⁴ <https://www.ornlen.pl/PL/BiuroPrasowe/Strony/PKN-ORLEN-sfinalizowa%C5%82-przej%C4%99cie-Grupy-ENERGA.aspx> (21.07.2021).

⁴⁵ <https://www.ornlen.pl/PL/RelacjeInwestorskie/InformacjeFinansowe/Strony/SprawozdaniaFinansowe.aspx> (21.07.2021).

⁴⁶ https://www.ornlenlaboratorium.pl/PL/OFirmie/Documents/Nasze_wartosci.pdf (21.07.2021).

się do niego zgłosić za pośrednictwem poczty tradycyjnej, e-maila, telefonu, telefaksu, na drodze rozmowy osobistej czy przy użyciu dedykowanej skrzynki na korespondencję⁴⁷. Pluralizm wyboru możliwości i sposobów kontaktu z pewnością należy ocenić bardzo pozytywnie, tym bardziej że z opcji nr 3 i 4 mogą też skorzystać interesariusze zewnętrzni⁴⁸. Warto na marginesie zauważyć, że PKN Orlen S.A. to jedyna w Polsce i w regionie Europy Środkowo-Wschodniej firma, która została osiem razy z rzędu wyróżniona w prestiżowym rankingu World's Most Ethical Company przygotowywanym przez zespół ekspertów amerykańskiego Ethisphere Institute⁴⁹.

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

W 2021 r. w rankingu stockwatch.pl kolejny „polski champion”⁵⁰ energetyczny – PGE S.A. – sklasyfikowany został na pozycji 20. z kapitalizacją na poziomie 16,04 mld zł⁵¹. PGE S.A. wraz z całą Grupą Kapitałową PGE uznawane jest za największe w Polsce przedsiębiorstwo sektora elektroenergetycznego pod względem przychodów i generowanego zysku, a dzięki połączeniu własnych zasobów paliwa i wytwarzania energii oraz posiadaniu sieci dystrybucyjnych dostarcza energię elektryczną bezpośrednio do ponad 5 mln klientów⁵². *Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych PGE Polskiej Grupy Energetycznej oraz Grupy Kapitałowej PGE za rok 2020*⁵³ w rozdziale 3 *Etyka i zgodność z prawem* zawiera sekcję dotyczącą „systemu komunikowania nieprawidłowości”. Zgodnie z zaprezentowaną tam informacją pracownicy a także interesariusze zewnętrzni „mają prawo i obowiązek zgłaszać incydenty niezgodności, w tym podejrzenie lub wystąpienie nieprawidłowości, których skutki mogą być szkodliwe dla spółek Grupy Kapitałowej PGE. Zgłoszenia mogą dotyczyć w szczególności działań o charakterze przestępczym, korupcyjnym, łamania praw człowieka czy konfliktu interesów”⁵⁴. Zgłoszenie nieprawidłowości można dokonać za pomocą kilku alternatywnych sposobów:

- do bezpośredniego przełożonego,
- do komórki właściwej ds. Compliance (w spółce dominującej lub w spółkach zależnych),

---

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ <https://raportzintegrowany2018.ornlen.pl/pl/nasze-wartosci-i-zasady-postepowania> (21.07.2021).

⁴⁹ https://www.ornlen.pl/PL/Odpowiedzialny_Biznes/Kodeks_etyki/Strony/PKN-ORLEN-Worlds-Most-Ethical-Company.aspx (21.07.2021).

⁵⁰ <https://forsal.pl/artykuly/924871,swiatowe-championy-z-polski-kghm-pge-pkobbp-pkn-ornlen-pgnig-lotos.html> (21.07.2021).

⁵¹ <https://www.stockwatch.pl/ranking-kapitalizacji/> (21.07.2021).

⁵² <https://www.stockwatch.pl/gpw/pge.notowania,wskazniki.aspx> (21.07.2021).

⁵³ <https://www.gkpge.pl/relacje-inwestorskie/Materialy-do-pobrania> (21.07.2021).

⁵⁴ *Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych PGE Polskiej Grupy Energetycznej oraz Grupy Kapitałowej PGE za rok 2020*, s. 16.

- za pośrednictwem dedykowanego adresu e-mail,
- za pomocą specjalnej infolinii,
- za pośrednictwem poczty do dyrektora Departamentu Compliance z dopiskiem na kopercie „do rąk własnych”, co można uczynić również anonimowo.

Całościowo system zgłaszania naruszeń koordynowany jest wewnętrznie przez Departament Compliance PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. Co ciekawe, *Sprawozdanie* nie podaje dokładnej liczby spraw i ich rodzaju, ograniczając się jedynie do stwierdzenia, że około 23% spraw ze zgłoszeń naruszeń dotyczących spółek Grupy PGE w 2020 r. związanych było z obszarem praw człowieka⁵⁵. PGE S.A. deklaruje, że jego system jest zgodny ze standardami wyznaczonymi przez Giełdę Papierów Wartościowych: „Standardy rekomendowane dla systemu zarządzania zgodnością w zakresie przeciwdziałania korupcji oraz systemu ochrony sygnalistów w spółkach notowanych na rynkach organizowanych przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie”, a właściwe postawy, przyjęte wartości i etyczne standardy działania w zakresie etyki i zgodności z prawem determinuje Kodeks etyki Grupy PGE, który stanowi nadrzędną deklarację i podstawę dla innych regulacji wewnętrznych oraz wytycznych⁵⁶.

Lotos S.A.

Kolejną grupą kapitałową sklasyfikowaną przez stockwatch.pl 2021 r. jest Grupa Lotos S.A., koncern naftowy prowadzący działalność w Polsce i poza jej granicami, która uplasowała się na miejscu 25. z kapitalizacją na poziomie 9,49 mld zł⁵⁷. Koncern zajmuje się wydobywaniem i przerobem ropy naftowej oraz sprzedażą hurtową i detaliczną produktów naftowych. Jest producentem i dostawcą m.in. benzyny bezołowiowej, oleju napędowego, oleju napędowego do celów opałowych, paliwa lotniczego oraz ciężkiego oleju opałowego, a produkuje i sprzedaje oleje smarowe i asfalty⁵⁸. Obecnie trwa proces przejęcia Grupy Kapitałowej Lotos przez PKN Orlen S.A. Pomimo to warto zauważyć swoisty dualny system zgłaszania naruszeń i nadużyć. *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy LOTOS S.A. oraz jej grupy kapitałowej za rok 2020*⁵⁹ opisuje oba te instrumenty, które w praktyce korporacyjnej innych grup kapitałowych pozostają zunifikowane. W ujęciu wdrożonym przez Grupę Kapitałową Lotos, jeżeli chodzi o materię „naruszeń”, należy odwołać się do działającego w koncernie „Programu

⁵⁵ *Ibidem*, s. 17.

⁵⁶ *Ibidem*.

⁵⁷ <https://www.stockwatch.pl/ranking-kapitalizacji/> (21.07.2021).

⁵⁸ <https://www.stockwatch.pl/gpw/lotos,notowania,wskazniki.aspx> (21.07.2021).

⁵⁹ *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy LOTOS S.A. oraz jej grupy kapitałowej za rok 2020*, https://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,1085/raporty_i_dane/raporty_biezace/zamieszczenie_na_stronie_internetowej_grupy_lotos_sa_oswiadczenia_na_temat_informacji_niefinansowych_za_rok_2020 (21.07.2021), s. 4 i n.

etycznego”, który dedykowany jest zarówno dla pracowników, jak i interesariuszy zewnętrznych. Składają się na niego: Kodeks etyki, Rzecznik ds. etyki, kanały zgłoszeniowe naruszeń kodeksu, edukacja pracowników oraz działania na rzecz łatwej komunikacji⁶⁰. Kodeks etyki określa system wartości etycznych oraz normy i standardy postępowania, którymi każdy z pracowników GK Lotos powinien się kierować w miejscu pracy oraz w relacjach zewnętrznych, w tym w relacjach z interesariuszami⁶¹. W przypadku zgłoszeń naruszeń Kodeksu etyki właściwą osobą odpowiedzialną za rozpatrzenie będzie Rzecznik ds. etyki Grupy Kapitałowej Lotos – co istotne – pod warunkiem, że zgłoszenia nie są one anonimowe. W tym wypadku dane osoby zgłaszającej naruszenie (sygnalisty), jeśli taka jest jej wola, są przez Spółkę zachowane do wiadomości wyłącznie osoby rozpatrującej zgłoszenie⁶². W ramach form kontaktu z Rzecznikiem *Sprawozdanie* wymienia⁶³:

- bezpośrednie spotkanie w porze dogodnej dla pracownika, umówione wcześniej przez telefon,
- rozmowę telefoniczną lub nagranie wiadomości,
- przesłanie e-maila na dedykowany adres,
- wypełnienie elektronicznego formularza zgłoszenia⁶⁴ oraz
- wysłanie pisma ze zgłoszeniem pocztą tradycyjną.

Kodeks etyki wskazuje, że Rzecznik po otrzymaniu zgłoszenia może przystąpić do wyjaśnienia sprawy samodzielnie lub angażując właściwą merytorycznie osobę lub jednostkę z GK Lotos. O swoich działaniach informuje Prezesa Zarządu Grupy Lotos S.A. oraz Prezesa Zarządu Spółki, której zgłoszenie dotyczy. Osoba zgłaszająca otrzymuje odpowiedź w zakresie podjętych dalszych działań⁶⁵.

Druga grupa zgłoszeń obejmuje natomiast materię dotyczącą przeciwdziałania korupcji, nadużyciom oraz konfliktom interesu. W Grupie Kapitałowej Lotos obowiązuje dokument *Polityka przeciwdziałania nadużyciom* determinujący odrębną procedurę w tym zakresie. W GK Lotos pojęcie *nadużycie* jest rozumiane jako „celowe działanie lub zaniechanie działania, stanowiące złamanie przepisów prawa lub zasad obowiązujących w Grupie Kapitałowej LOTOS, w wyniku którego dopuszczająca się go osoba odnosi nieuprawnione korzyści lub którego rezultatem są nieuzasadnione straty ponoszone przez firmę. Za nadużycie uważane są wszelkie formy zachowań korupcyjnych”⁶⁶. Omawiając to zagadnienie,

---

⁶⁰ *Ibidem*, s. 191.

⁶¹ https://www.lotos.pl/179/c,25/grupa_kapitalowa/kontakt (21.07.2021).

⁶² *Ibidem*.

⁶³ *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy LOTOS S.A. oraz jej grupy kapitałowej za rok 2020*, s. 191.

⁶⁴ Dość rozbudowany, dedykowany formularz znajduje się na stronie: https://odpowiedzialny.lotos.pl/1073/nasza_odpowiedzialnosc/w_biznesie/kodeks_etyki#form (21.07.2021).

⁶⁵ *Kodeks etyki Grupy Lotos S.A.*, https://odpowiedzialny.lotos.pl/1073/nasza_odpowiedzialnosc/w_biznesie/kodeks_etyki#form (21.07.2021), s. 23.

⁶⁶ https://www.lotos.pl/179/c,25/grupa_kapitalowa/kontakt (21.07.2021).

warto zauważyć, że *Sprawozdanie Zarządu* wskazuje, że właśnie w 2020 r. „zaktualizowano kanały powiadamiania w przypadku wystąpienia uzasadnionych podejrzeń popełnienia nadużycia przez kierownictwo, pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS oraz dostawców, wykonawców lub innych podmiotów związanych biznesowo z Grupą Kapitałową LOTOS”⁶⁷. Zgłoszeń nadużyć można także dokonywać za pośrednictwem kilku kanałów, jak:

- rozmowa telefoniczna lub nagranie wiadomości na dedykowanej infolinii,
- przesłanie wiadomości na specjalny adres e-mail,
- wypełnienie elektronicznego formularza zgłoszeniowego⁶⁸,
- skierowanie pisma na adres Szefa Biura Kontroli Wewnętrznej Grupa Lotos S.A.

Wszystkie wymienione kanały są odrębne od kanałów zgłoszeń naruszeń etycznych i można z nich skorzystać anonimowo. Informacje otrzymane za pośrednictwem tych kanałów trafiają bezpośrednio do Szefa Biura Kontroli Wewnętrznej i poddawane są wyjaśnieniu w trybie postępowania sprawdzającego lub kontrolnego⁶⁹. Wedle przyjętej procedury zgłoszenia i pozostałe informacje Szef Biura Kontroli Wewnętrznej przekazuje w postaci comiesięcznego raportu do Dyrektora ds. Bezpieczeństwa i Kontroli Wewnętrznej Grupy Lotos S.A. Jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia nadużycia, Biuro Kontroli Wewnętrznej ma podjąć niezwłocznie działania ukierunkowane na zgromadzenie wszelkich informacji umożliwiających ustalenie, czy faktycznie doszło do nadużycia, oraz przeprowadza czynności w celu dokonania prawidłowej kwalifikacji danego zdarzenia. Jeżeli nadużycie zostanie potwierdzone, inicjowane są działania w zakresie odpowiedzialności porządkowej, personalnej, korporacyjnej lub materialnej, a także zabezpieczające przed wystąpieniem podobnych przypadków w przyszłości, a w razie potrzeby zawiadomienie odpowiednich organów oraz wystąpienie na drogę sądową przeciwko sprawcy nadużycia w celu naprawienia szkody poniesionej przez Spółkę⁷⁰. Całość dokumentacji potwierdzającej wystąpienie nadużycia przekazywana jest właściwym organom, które zostały powiadomione o tym nadużyciu.

Tauron Polska Energia S.A.

Na miejscu 33. w 2021 r. w rankingu [stockwatch.pl](https://www.stockwatch.pl) znalazł się Tauron Polska Energia S.A. z kapitalizacją na poziomie 5,73 mld zł⁷¹. Grupa Kapitałowa Tauron specjalizuje się w zakresie dystrybucji i sprzedaży detalicznej energii elektrycznej,

⁶⁷ *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy LOTOS S.A. oraz jej grupy kapitałowej za rok 2020*, s. 192.

⁶⁸ https://odpowiedzialny.lotos.pl/1700/nasza_odpowiedzialnosc/w_biznesie/polityka_przeciw_dzialania_naduzyciom (21.07.2021).

⁶⁹ *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy LOTOS S.A. oraz jej grupy kapitałowej za rok 2020*, s. 192.

⁷⁰ *Przeciwdziałanie nadużyciom w Grupie Kapitałowej LOTOS*, https://odpowiedzialny.lotos.pl/1700/nasza_odpowiedzialnosc/w_biznesie/polityka_przeciwdzialania_naduzyciom (21.07.2021), s. 2.

⁷¹ <https://www.stockwatch.pl/ranking-kapitalizacji/> (21.07.2021).

będąc drugim producentem energii elektrycznej w Polsce oraz dysponuje blisko 20-procentowym udziałem w wydobywaniu węgla kamiennego w Polsce⁷². *Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych Grupy Kapitałowej Tauron za rok 2020*⁷³ zawiera dość obszerne informacje dotyczące „procedur należytej staranności”. Co ważne, „należyta staranność” w GK Tauron może być wykazana na podstawie szeregu działań, m.in.⁷⁴:

- przyjęcia i stosowania Kodeksu Odpowiedzialnego Biznesu Grupy Tauron,
- przyjęcia i stosowania Polityki Zgodności Grupy Tauron,
- uregulowania funkcji zarządzania zgodnością w Grupie Tauron,
- przyjęcia i stosowania Polityki antykorupcyjnej w Grupie Tauron
- dostosowania do rekomendacji dotyczących zakazu tworzenia mechanizmów służących finansowaniu korzyści majątkowych i osobistych,
- przeprowadzania szkoleń z zakresu zgodności,
- rozpoczęcia procesu wdrażania klauzul antykorupcyjnych do stosowania w umowach,
- przyjęcia i stosowania Zasad przyjmowania i wręczania upominków w Grupie Tauron,
- uregulowania kwestii dotyczących sponsoringu,
- uregulowania i wdrożenia Systemu Zgłaszania Nadużyć w Grupie TAURON oraz prowadzenia postępowań wyjaśniających,
- wdrożenia i stosowania Procedury Oceny Wiarygodności Kontrahentów w Grupie Tauron,
- wdrożenia i stosowania Zasad postępowania w przypadku kontroli w spółkach Grupy Tauron,
- wdrożenia i stosowania Procedury przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu Grupy Tauron.

GK Tauron bardzo skrupulatnie zdaje się podchodzić do kwestii zgłaszania naruszeń i ochrony sygnalistów, co można wywnioskować na podstawie pogłębionej lektury *Sprawozdania*. Ograniczając się jedynie do zagadnienia systemu zgłaszania nadużyć, stwierdzić należy, że jego ramy precyzują przede wszystkim dwa kluczowe dokumenty: Kodeks Odpowiedzialnego Biznesu Grupy Tauron oraz Polityka Zgodności Grupy Tauron. W ramach wdrożonego systemu umożliwiono zarówno pracownikom, jak i interesariuszom zewnętrznym sygnalizowanie naruszeń Kodeksu oraz działań niezgodnych z prawem za pośrednictwem jasno ustalonych kanałów komunikacji. Przedmiotowe regulacje wskazują, że „każdy pracownik w przypadku wejścia w posiadanie informacji o działaniach niezgodnych z prawem lub postanowieniami Kodeksu, wątpliwości, co do zgodności postę-

---

⁷² <https://www.stockwatch.pl/gpw/tauronpe,notowania,wskazniki.aspx> (21.07.2021).

⁷³ *Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych Grupy Kapitałowej Tauron za rok 2020*, https://www.tauron.pl/tauron/o-tauronie/-/media/tauron/o-tauronie/esg/sprawozdanie_nt_informacji_niefinansowych_2020_ESG.ashx (21.07.2021r.), s. 150.

⁷⁴ *Ibidem*.

powania z przepisami prawa lub zasadami określonymi w Kodeksie, powinien skonsultować się ze swoim przełożonym lub Pełnomocnikiem ds. Zgodności lub Koordynatorem ds. Zgodności albo Komisją Etyki funkcjonującą w danej Spółce⁷⁵. W ramach działalności Grupy Tauron istnieje również możliwość skorzystania z dedykowanego elektronicznego Formularza Zgłoszenia Nadużycia⁷⁶, który pomyślany został przede wszystkim z myślą o interesariuszach zewnętrznych oraz o osobach chcących ujawniać nieprawidłowości anonimowo. Co do pozostałych kanałów zgłoszeń *Sprawozdanie* określa je następująco⁷⁷:

- osobiście do bezpośredniego przełożonego, Pełnomocnika ds. Zgodności lub Koordynatora ds. Zgodności,
- pisemnie na adres Pełnomocnika ds. Zgodności,
- telefonicznie na dedykowany numer telefonu,
- poprzez dedykowany e-mail.

Wszystkie one służą do zgłaszania zachowań niezgodnych z obowiązującym prawem, regulacjami wewnętrznymi lub wewnątrz korporacyjnymi GK Tauron albo normami etycznymi określonymi w Kodeksie Odpowiedzialnego Biznesu Grupy Tauron⁷⁸. *Sprawozdanie* zauważa także jedną bardzo ważną w ocenie piszącego drogę, a mianowicie w szczególnych przypadkach zgłoszenia mogą być kierowane pisemnie bezpośrednio do Rady Nadzorczej Spółki⁷⁹. Takie rozwiązanie należy ocenić bardzo pozytywnie.

Uruchomione zgłoszeniem postępowanie w zależności od osoby, do której tafia, przedstawia się w następujący sposób⁸⁰:

1. W przypadku zgłoszenia się pracownika do przełożonego powinien on niezwłocznie poinformować o tym fakcie Pełnomocnika ds. Zgodności, a w spółce innej niż Tauron Polska Energia – właściwego Koordynatora ds. Zgodności.
2. Pełnomocnik ds. Zgodności lub odpowiednio Koordynator ds. Zgodności po otrzymaniu zgłoszenia potwierdza osobie dokonującej zgłoszenia fakt jego przyjęcia (co oczywiście nie dotyczy zgłoszeń anonimowych), po czym dokonuje stosownej weryfikacji jego prawdziwości oraz podejmuje z zachowaniem należytej staranności działania następcze mające na celu wyjaśnienie okoliczności wskazanych w zgłoszeniu zgodnie z procedurami obowiązującymi w tym zakresie w GK Tauron. Ważna jest też informacja zwrotna do sygnalisty zgłaszającego naruszenie. Jeżeli zgłoszenie nie jest anonimowe, wówczas odpowiednio Pełnomocnik lub Koordynator informują zgłaszającego zarówno o ostatecznym wyniku postępowania wyjaśniającego, jak i o jego ewentualnym przedłużeniu w związku z trwającą analizą zgłoszenia.

⁷⁵ <https://www.tauron.pl/tauron/o-tauronie/zgodnosc-compliance> (21.07.2021).

⁷⁶ <https://www.tauron.pl/tauron/o-tauronie/formularz-zgloszenia-naduzycia> (21.07.2021).

⁷⁷ *Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych Grupy Kapitałowej Tauron za rok 2020*, s. 150.

⁷⁸ *Ibidem*, s. 151.

⁷⁹ *Ibidem*.

⁸⁰ *Ibidem*.

Co istotne, w Grupie Tauron prowadzony jest specjalny Rejestr Nadużyć, do którego wpisywane jest każde zgłoszenie, a na koniec od strony formalnej z każdego przeprowadzonego postępowania sporządzany jest odpowiedni protokół wyjaśniający. Jeżeli zgłoszone nieprawidłowości zostaną potwierdzone, każdy podmiot GK Tauron zobowiązany jest wdrożyć odpowiednie działania naprawcze.

Ważnym punktem występującym w *Sprawozdaniu* Tauronu jest niespotykana w innych badanych sprawozdaniach informacja o statystyce wpływających zgłoszeń (a nie potwierdzonych przypadków, która w zazwyczaj badanych sprawozdań wynosi 0). W całej GK Tauron w 2020 r. zgłoszono łącznie 63 potencjalne przypadki nadużyć, w tym poprzez Formularz Zgłoszenia Nadużycia wpłynęły 33 zgłoszenia⁸¹. Ta statystyka w sposób wyraźny obrazuje, że istnieje potrzeba rozwijania przede wszystkim bezpiecznych, elektronicznych kanałów zgłaszania naruszeń.

Podsumowanie

Na podstawie dokonanego przeglądu wysnuć można wnioski, że pomimo braku uchwalenia polskiej regulacji dokonującej transpozycji dyrektywy o sygnalistach do porządku krajowego czołowe polskie spółki energetyczne i ich grupy kapitałowe dokonują na własną rękę interpretacji postanowień tego aktu prawnego, stopniowo zmieniając pod jego kątem swoje procedury wewnętrzne, co jest zgodnie z wyrażoną we wstępie tezą, wedle której funkcjonowanie wewnętrznych systemów whistleblowingowych w spółkach energetycznych może już teraz wiązać się także ze zgłaszaniem naruszeń prawa Unii. Celem szczegółowym badania była diagnoza dotycząca indywidualnego przygotowania „energetycznych championów”. W rezultacie należy stwierdzić jednak, że konieczne są korekty odnoszące się do wyznaczonych przez dyrektywę nowych standardów czasowych postępowań po dokonaniu zgłoszenia przez sygnalistę, które w większości przypadków w ramach dokonanego przeglądu dotąd pozostają niedookreślone. W ocenie piszącego te akurat zmiany winny się pojawić wraz z wejściem w życie krajowej implementacji.

Wśród dostępnych kanałów zgłoszeniowych rysuje się tendencja częstszego posługiwania się formami elektronicznymi, które szybciej informują o zaistniałym problemie, jak również w razie potrzeby gwarantują sygnaliście pełną anonimowość. Jest to zatem istotna wskazówka dla ustawodawcy krajowego w kontekście ekonomizacji procesu wdrożeniowego.

Z perspektywy aksjologii prawa spółek handlowych po dokonanym badaniu można zauważyć jedną dość dużą praktyczną wadę systemów zgłaszania nieprawidłowości w analizowanych spółkach „centralnych” i ich grupach kapitałowych,

---

⁸¹ *Ibidem*.

a mianowicie pomijanie lub marginalizowanie roli rad nadzorczych w procesie ewaluacji zgłoszeń naruszeń. Z zasady przyjmuje się podległość jednostek odpowiadających za kanały zgłoszeniowe wobec zarządu, niekiedy jedynie „w ważnych przypadkach”, informując o tym radę nadzorczą. W ocenie piszącego jest to wyraźne osłabianie organu, który jest „gwarantem bezpieczeństwa” w spółce. Co więcej, wszelkie nieprawidłowości powinny w ramach tworzonych systemów równoległe trafiać do osób merytorycznie zajmujących się obsługą kanałów zgłoszeń, np. w jednostkach compliance, jak również w każdym przypadku to członków rad nadzorczych, w których gestii leży stała kontrola działalności spółki we wszystkich obszarach, w tym także działań podejmowanych przez zarząd, a dotyczących sygnalizowanych zgłoszeń nieprawidłowości. *De lege ferenda* wydaje się więc konieczne podczas dokonywania krajowej transpozycji ustanowienie normy korygującej dotychczas ukutą praktykę korporacyjną w tym zakresie. Być może wynika ona z prostej recepcji wzorów anglosaskich wyraźnie cechujących się układem monistycznym nadzoru właścicielskiego. Tym bardziej zatem niezbędna jest rzeczowa debata nad ostateczną wersją projektu⁸².

Warto zauważyć, że reforma wdrażająca dyrektywę o sygnalistach wiązać się będzie z dużymi nakładami finansowymi – być może większymi niż w przypadku unijnej reformy ochrony danych osobowych. O ile zatem spółki z udziałem Skarbu Państwa, które mają doświadczenie w funkcjonowaniu systemów zgłaszania naruszeń oraz dysponują odpowiednimi środkami finansowymi, z tym zagadnieniem powinny sobie dość łatwo poradzić, o tyle będzie to problematyczne dla administracji państwowej, w tym dla centralnych regulatorów czy ministerstw sprawujących nadzór właścicielski, które samodzielnie nie dysponują w tym zakresie ani odpowiednim zapleczem eksperckim, ani doświadczeniem czy nawet środkami finansowymi w dobie pandemii COVID-19. Być może właściwszą strategią władz centralnych niż zwlekanie z transpozycją powinna być walka na forum unijnym o odroczenie wdrożenia wysoce kosztochłonnej reformy na czas stabilizacji gospodarek krajowych po zawirowaniach wywołanych pandemią⁸³.

Bibliografia

- Baran B., *HR Compliance a ryzyka braku zgodności regulacyjnej oraz zarządzania zasobami ludzkimi*, <https://www.prawo.pl/kadry/hr-compliance-a-ryzyka-braku-zgodnosciregulacyjnej-oraz,501786.html> (21.07.2021).
- Gniedzia R., *Ochrona sygnalistów: Nowe obowiązki dla przedsiębiorców*, <https://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/1456305,ochrona-sygnalistow-obowiazki-przedsiębiorcow.html> (21.07.2021).
- Europa. Słownik wyrazów obcych*, red. I. Kamińska-Szmaj, Wrocław 2001.

---

⁸² G.J. Leśniak, *Sygnaliści jeszcze czekają na ochronę w polskim prawie*, <https://www.prawo.pl/kadry/kiedy-bedzie-gotowy-projekt-ustawy-ktora-wdrozy-dyrektywe-ue-by,509050.html> (21.07.2021).

⁸³ *Ibidem*.

- Hryniewicz R., Krak K., *Sygnaliści w organizacji. Jak skutecznie wdrożyć system sygnalizowania nieprawidłowości?*, Warszawa 2019.
- Kleinhempel M., *Whistleblowing Not an Easy Thing to Do*, „Effective Executive” 2011, no. 7.
- Kobroń L., *Czy Polskę czeka era „etycznych donosów”?* *Spoleczno-prawne aspekty działania whistleblowera*, „Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ Nauki Społeczne” 2015, nr 10(1).
- Ledwoń P., *Dyrektwa unijna: sygnalista pod ochroną także w urzędzie*, <https://www.rp.pl/Urzednicy/307079979-Dyrektwa-unijna-sygnalista-pod-ochrona-takze-w-urzedzie.html> (21.07.2021).
- Leśniak G.J., *Sygnaliści jeszcze czekają na ochronę w polskim prawie*, <https://www.prawo.pl/kadry/kiedy-bedzie-gotowy-projekt-ustawy-ktora-wdrozy-dyrektwe-ue-by,509050.html> (21.07.2021).
- Mroczyński-Szmaj Ł., *Ochrona sygnalisty na rynku kapitałowym. Perspektywa wybranych spółek giełdowych* [w:] *Regulacje dotyczące osób zgłaszających nieprawidłowości*, red. B. Baran, M. Ożóg, Warszawa 2021.
- Olszewski J., *Ważniejsze obowiązki informacyjne w publicznych spółkach akcyjnych – na przykładzie spółek Skarbu Państwa* [w:] *Spółki Skarbu Państwa na rynku kapitałowym*, red. A. Kidyba, M. Michalski, Warszawa 2017.
- Rogowski W., *Whistleblowing, czyli czego się nie robi dla pozyskania zaufania inwestorów*, „Przeгляд Corporate Governance” 2007, nr 2.
- Rutkowska A., Kantor-Kilian A., *Akceptacja sygnalistów w miejscu pracy i wdrożenie ich ochrony przez dyrektywę UE*, <https://www.rp.pl/Sady-i-prokuratura/306109988-Akceptacja-sygnalistow-w-miejscu-pracy-iwdrozenie-ich-ochrony-przez-dyrektwe-UE.html> (21.07.2021).
- Systemy zarządzania zgodnością. Compliance w praktyce*, red. B. Jagura, B. Makowicz, Warszawa 2019.
- Tomanek B., *Sygnaliści ograniczą straty – dlaczego warto mieć procedury whistleblowingu*, <https://www.rp.pl/Kadry/303319965-Sygnalisci-ogranicza-straty---dlaczego-warto-miec-procedury-whistleblowingu.html> (21.07.2021).
- Whitaker L.P., *The Whistleblower Protection Act: An Overview. CRS Report for Congress*, no. 3/2007, <https://fas.org/sgp/crs/natsec/RL33918.pdf> (21.07.2021).
- Wróblewski T., *Sygnaliści w spółkach giełdowych – po cichu i bocznymi drzwiami*, <https://cowprawiepiszczy.com/2019/12/sygnalisci-w-spolkach-gieldowych-po-cichu-i-bocznymi-drzwiami/> (21.07.2021).
- Zarzycki M., *Kim jest sygnalista w projekcie ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych*, <https://www.rp.pl/Firma/304039994-Kim-jest-sygnalista-w-projekcie-ustawy-o-odpowiedzialnoscipodmiotow-zbiorowych.html> (21.07.2021).

Streszczenie

W opracowaniu omówiono zasady ochrony sygnalisty w systemach ładów korporacyjnych polskich spółek energetycznych oraz modelowe zasady wynikające z tzw. dyrektywy o sygnalistach. W szczególności zwrócono uwagę na fakt, że już 30 listopada 2019 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o ofercie publicznej. Znalazł się w niej przepis (art. 97d) nakładający na emitentów instrumentów finansowych obowiązek zapewnienia łatwego, nieskrępowanego i bezstresowego zgłaszania zarządowi lub radzie nadzorczej naruszeń prawa, procedur, a także zasad etycznych. Dodatkowo na dotychczasowe krajowe prawodawstwo nakłada się nowa regulacja unijna – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz. Urz. UE z 26 listopada 2019 r., L 305/17), tzw. dyrektywa o sygnalistach. Zgodnie ze swoim zakresem przedmiotowym również polskie spółki energetyczne zobligowane będą do dostosowania swoich procedur m.in. dotyczących za-

mówień publicznych (art. 2 ust. 1 lit. a ppkt (i) dyrektywy wz. z Załącznikiem Część I A) do nowych zasad, bowiem zakresem zastosowania w obszarze zamówień objęta została m.in. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE z 28 marca 2014 r., L 94/243). Data transpozycji nałożona na państwa członkowskie minęła 17 grudnia 2021 r. Autor zwraca uwagę na konieczność wdrożenia rozwiązań włączających aktywnie rady nadzorcze w proces ewaluacji zgłoszeń składanych przez sygnalistów.

Słowa kluczowe: sygnalista, ład korporacyjny, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937

WHISTLEBLOWING IN THE LIGHT OF THE NEW PRINCIPLES OF THE WHISTLEBLOWER DIRECTIVE AND IN THE EXPERIENCES OF CORPORATE GOVERNANCE OF POLISH ENERGY PARTNERSHIPS

Summary

In this paper (occurrence), will be discussed the principles of whistleblower protection in the corporate governance systems of Polish energy partnerships, as well will be presented the model principles resulting from the so-called whistleblower directive. In specific, attention will be concentrated, to the fact major change, witch was made by the amendment to the Act on public offering entered into force of 30 November 2019. It contained a provision (Art. 97d) imposing on issuers of financial instruments the obligation to ensure easy, unrestricted and stress-free reporting of violations of law, procedures, as well as ethical principles to the management board or the supervisory board. In addition, a new EU regulation is imposed on national polish legislation – Directive of the European Parliament and of the Council (EU) 2019/1937 of 23 October 2019 – on the protection of persons reporting violations of EU law (EU Journal of Laws of 2019 L 305/17 from 26.11.2019) – so-called whistleblower directive. In according new regulation, Polish energy partnerships will also be obliged to adapt their procedures, special regarding public procurement (Art. 2 (1) (a) (i) of the Directive with Annex Part I A) to the new rules, because the scope of application in the area of public procurement has been covered to (among others) Directive 2014/25/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on the award of contracts by entities operating in the sectors of water management, energy, transport and postal services, repealing Directive 2004/17/EC (Official Journal of the EU of 2014 L 94/243 from 28.3.2014). The transposition date imposed on Member States is 17 December 2021. The author draws attention to the need to implement solutions that actively involve supervisory boards in the process of evaluating reports submitted by whistleblowers.

Keywords: whistleblower, corporate governance, Directive of the European Parliament and of the Council (EU) 2019/1937